

بررسی تاثیر مالیات‌های مستقیم و غیر مستقیم بر توزیع درآمد

در کشورهای منتخب

محمد دانیال قربانی - کارشناسی ارشد حسابداری، اداره کل تعاون کار و رفاه اجتماعی خراسان جنوبی
مهدی فاطمی - نماینده موسسه کار و تامین اجتماعی در استان خراسان جنوبی

از مهمترین اهداف اقتصادی دولت، تخصیص بهینه منابع، توزیع عادلانه درآمد، رشد اقتصادی، ایجاد اشتغال، ثبات اقتصادی و کنترل تورم و نیز بهبود تراز پرداختها می‌باشد. یکی از ابزارهای مورد استفاده دولتها جهت نیل به این اهداف، سیاستهای مالی و پولی می‌باشد. مالیات یکی از ابزارهای سیاست مالی است. علاوه بر اثر گذاری مالیات بر متغیرهای کلان اقتصادی، تخصیص بهینه منابع بر توزیع درآمد در جامعه نیز مؤثر می‌باشد. در کشورهای در حال توسعه، با وجود ظرفیت های بالای مالیاتی، به دلایل مختلف، سهم درآمدهای مالیاتی از کل درآمدهای دولت، ناچیز بوده و همین مقدار اندک نیز بطور نادلانه توزیع می‌گردد. در این مطالعه بر اساس روش اقتصادسنجی داده های پانل به بررسی تاثیر انواع مالیاتها در کشورهای منتخب خاورمیانه بر توزیع درآمد آنها طی دوره ۲۰۱۱-۱۹۹۰ پرداخته شده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که مالیاتهای مستقیم اثر مثبتی بر بهبود توزیع درآمد در برخی از کشورهای از جمله ایران، عمان، کویت، داشته است.

دولت، همچنان وظایف مهم و اجتناب ناپذیری از قبیل دفاع و امنیت ملی، قضاوت، آموزش و تامین اجتماعی و سایر خدمات عمومی برای دولت ها مطرح می‌باشد. دولت می‌تواند با استفاده از سیاست های مالی که مالیات یکی از ابزارهای آن می‌باشد، نوسانات اقتصادی را کاهش داده و در ایجاد ثبات اقتصادی گام بردارد. به این ترتیب که به هنگام رکود اقتصادی، دولت با اعمال سیاست مالی انبساطی و کاهش نرخ های مالیات، درآمد قابل تصرف افراد و در نتیجه تقاضا برای کالاها و خدمات را افزایش داده و تولید ملی را افزایش می‌دهد. و برعکس به هنگام تورم، که اقتصاد با سطح بالای تقاضای کل مواجه است، نرخ های مالیاتی را افزایش و در نتیجه تقاضا برای کالاها و خدمات را کاهش دهد و به این ترتیب تا حدودی فشارهای تورمی را تخفیف بخشد. همچنین دولت می‌تواند با استفاده از یک نظام مالیاتی توانا، نحوه تخصیص منابع بین فعالیت های مختلف اقتصادی را در راستای دستیابی به رشد مطلوب اقتصادی، کنترل نماید.

واژگان کلیدی: ضریب جینی، سیاستهای مالی، مالیات، تعداد ثبت نام کنندگان در مقطع متوسطه، نرخ شهر نشینی، داده های پانل

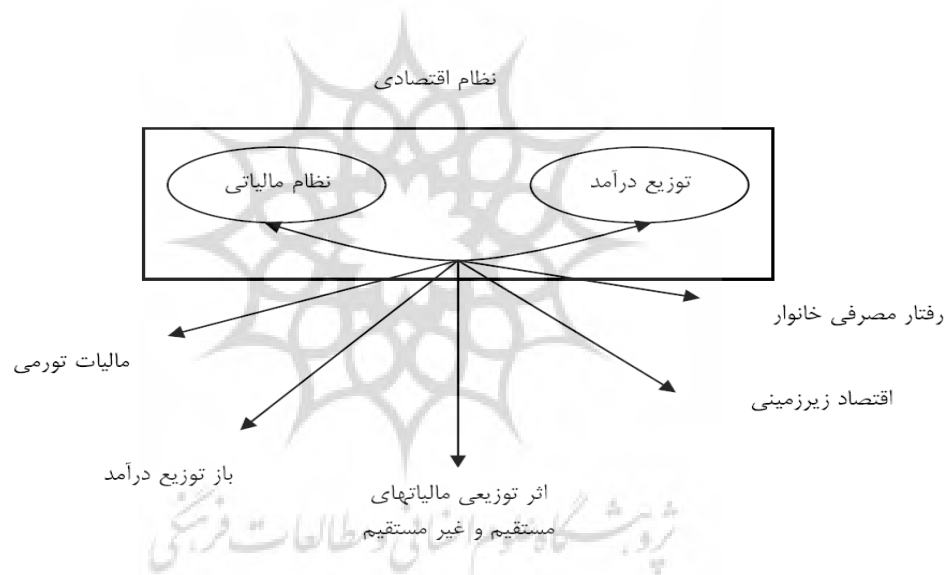
مقدمه

از مهمترین اهداف اقتصادی دولت ها، تخصیص بهینه منابع، توزیع برابر درآمد، رشد اقتصادی، گسترش اشتغال، تثبیت اقتصادی، کنترل تورم و نیز بهبود تراز پرداخت ها می‌باشد. مالیاتها می‌تواند به عنوان ابزار سیاستی، به دولت در جهت نیل به این اهداف، کمک نماید. در زمینه میزان دخالت دولت در فعالیت‌های اقتصادی، تحقیقات زیادی صورت گرفته و جدال های علمی و عملی فراوانی در جریان بوده و هست. در اکثر کشورها، این جدالها منجر به کاستن سهم دولت ها و انتقال بخشی از وظایف آنها به سایر بخش های اقتصادی شده است. علی‌رغم وجود چنین گرایش هایی و انجام تعدیلات در جهت بهینه کردن سهم و اندازه

همچنین دولت از طریق اعطای معافیت‌ها و امتیازات مالیاتی، پس انداز و سرمایه گذاری را تحت تاثیر قرار داده و از این طریق سرمایه گذاری بخش خصوصی را حمایت نماید و بنابراین تسهیلاتی را در جهت رشد و توسعه اقتصادی فراهم نماید. علاوه بر این، دولت با استفاده از مالیات‌ها به ویژه مالیات‌های مستقیم در جهت توزیع بهتر درآمدها به نفع افراد فقیر و در نتیجه برقراری عدالت اقدام می نماید. به این صورت که با وضع مالیات‌های مستقیم و به خصوص مالیات‌های تصاعدی که با افزایش درآمد و ثروت افراد سهم بیشتری از آنها به صورت مالیات اخذ می شود، از تجمع ثروت و درآمد در طبقات مرفه و پردرآمد جامعه جلوگیری نماید.

مروری بر ادبیات نظری

نظام مالیاتی در تعامل با توزیع درآمد در داخل نظام اقتصادی است. این تعامل تشکیل شده از روابطی (تاثیرگذاری و تاثیرپذیری) است که بوسیله برخی از متغیرها و مفاهیم اقتصادی توضیح داده می شود. این متغیرها در شکل زیر نشان داده شده است.

چنانکه گفته شد یکی از اثرات مالیات، اثر توزیعی و کمک به توزیع درآمد در جامعه می باشد. امروزه دولتها برای ایجاد تعادل اقتصادی وظایف گوناگونی به عهده می گیرند. بازارهای اقتصادی را کنترل نموده و در توزیع مردها و سایر درآمدها دخالت می کنند. اما آنچه در تعادل اقتصادی و تامین عدالت اجتماعی نقش ویژه ای دارد مالیات است. البته روشن است در میان انواع مالیات‌ها، مالیات‌های مستقیم نقش مهمی را به عنوان یک ابزار کنترلی دارند. زیرا از آنجا که اشخاص پرداخت کننده این نوع مالیات نمی توانند آنرا به دیگری منتقل سازند، این مالیات مانع از تمرکز ثروت و اندوخته های سرسام آور خواهد بود. به این جهت فاصله طبقاتی را ترمیم و یا تعدیل می کند.

بحث اصلی در توزیع مجدد درآمد بحث از تغییر الگوی کسب درآمد خانوارها در اثر تغییر نظام مالیاتی است. مالیات از دو مسیر کلی بر توزیع مجدد درآمد تاثیر می گذارد. اول: از مسیر بودجه دولت، بر این اساس که دولت از چه کسی یا چه چیزی و به چه مقدار مالیات می گیرد و این درآمد را برای چه کسی، چه چیزی و به چه اندازه‌ای خرج می کند. دوم: از طریق تاثیر مالیات در کارکرد اقتصاد و در نتیجه تغییر رابطه مبادله بخشهای تولیدی اقتصاد که منجر به تغییر

سهم صاحبان منابع درآمدی جامعه خانوارها از کل درآمد تولید شده در اقتصاد می‌شود.

۳- معیارهای اندازه گیری توزیع درآمد

برای تعیین وضعیت توزیع درآمد در جامعه معیارها و شاخص‌های مختلفی مطرح شده است. از مهمترین شاخص‌های اندازه گیری درآمد در جامعه به موارد زیر می‌توان اشاره کرد

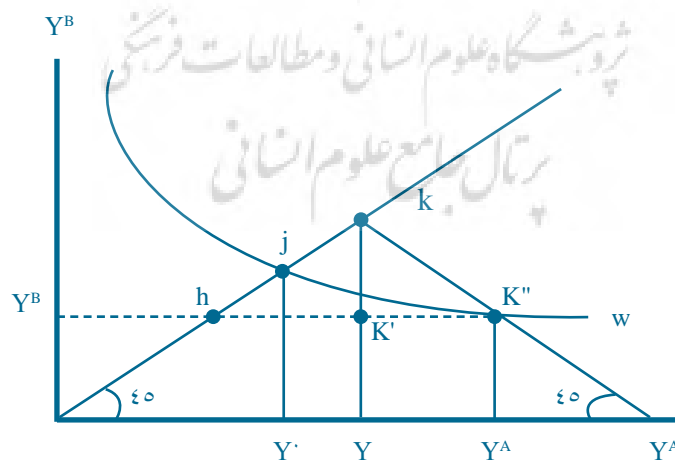
۳-۱- منحنی لورنز

این منحنی در سال ۱۹۰۵ به وسیله لورنز آماردان آمریکایی ابداع شد. در این منحنی فرض می‌شود که کل درآمد همه خانوارها در یک سطح معین، داده شده است. سپس برای نشان دادن نحوه توزیع این درآمد کل بین خانوارها را درصد تجمعی خانوارها را روی محور افقی و درصد تجمعی درآمد خانوارها را روی محور عمودی نشان می‌دهد. از وصل کردن درصدهای تجمعی تعداد خانوارها به درصد تجمعی درآمد خانوارها منحنی لورنز بدست می‌آید.

۳-۲- معیار اتکینسون

شاخص تایل بدون توجه به رجحان‌های جامعه و تابع رفاه فردی و تابع رفاه اجتماعی، بر مبنای اندازه گیری میزان پراکندگی درآمد افراد جامعه، به تجزیه و تحلیل توزیع درآمد می‌پردازد. با این حال اتکینسون بر این باور بوده است که تعیین خصوصیات و شکل تابع رفاه اجتماعی امکان اندازه گیری نابرابری درآمد را میسر می‌کند و در یک جامعه مفروض، شاخص اقتصادی نابرابری درآمد مناسب باید متکی بر نظام رجحان‌های افراد آن جامعه باشد. این شاخص با اندازه گیری اندازه گیری میزان کاهش رفاه اجتماعی حاصل از توزیع نامتعادل درآمد بین افراد جامعه، میزان نابرابری درآمد را برآورد می‌کند. اتکینسون، معیار خودش را به صورت $Y E^*/ = Y$ تعریف می‌کند اگر نقطه J و K منطبق باشند یعنی Y با Y^* برابر باشند در این صورت معیار اتکینسون (E) برابر یک خواهد شد و به معنی این است که جامعه بطور کامل، نسبت به برابری در توزیع درآمدی بی تفاوت است و صرفاً می‌خواهد درآمد جامعه را حداکثر کند. بنابراین، تابع رفاه اجتماعی (W) برای این جامعه می‌تواند تنها از طریق درآمدهای Y^A و Y^B بدست آید.

نمودار شماره ۱. نمودار معیار اتکینسون

اگر معیار اتکینسون صفر باشد (جامعه در نقطه h باشد)، به این معنی است که جامعه بطور کامل نسبت به ایجاد درآمد بیشتر، بی تفاوت است و نهایت عدالت و برابری را در توزیع درآمد، خواهان است. چنین جامعه‌ای آن قدر از ایجاد

درآمد بیشتر صرف نظر می‌کند تا سرانجام، درآمد خانوار ثروتمند (YA) با درآمد خانوار فقیر (YB) برابر شود. بنابراین تابع رفاه اجتماعی به درآمد فقیرترین خانوار جامعه وابسته می‌شود. معیار اتکینسون بین این دو مقدار حدی یک و صفر قرار دارد و هر عددی در این دامنه را اختیار کند، بیانگر آن میزان از بده بستان بین برابری توزیع درآمد و کارایی تخصیص منابع است که جامعه انتخاب کرده است.

۴-۳- ضریب جینی

ضریب جینی در سال ۱۹۲۱ بوسیله کارادو جینی^۱ آماردان ایتالیایی ارائه شد. ضریب جینی بیان می‌کند که نسبت به حالت برابری کامل در توزیع درآمد، چند درصد از درآمد محرومین جامعه گرفته و به ثروتمندان داده شده است. بعنوان مثال اگر ضریب جینی برای یک توزیع درآمد خاص $0/3$ باشد به این معناست که ۳۰ درصد از درآمدی را که در حالت برابری کامل به محرومین جامعه تعلق می‌گرفت از ایشان گرفته شده و به ثروتمندان جامعه داده شده است و در این توزیع درآمد نابرابر، ثروتمندان نسبت به حالت توزیع درآمد برابر ۳۰ درصد بیشتر از درآمدی که می‌بایست داشته باشند دارند. ضریب جینی در واقع از روی منحنی لورنز تعریف می‌شود. از این رو، ضریب جینی برابر است با نسبت مساحت a به مساحت $a+b$. مقدار ضریب جینی بین یک و صفر است. یک نابرابری کامل و صفر، برابری کامل در توزیع درآمد را نشان می‌دهد. از لحاظ تجربی اگر ضریب جینی $1/2$ تا $0/3$ باشد، می‌گویند بطور نسبی، توزیع درآمد برابر است و اگر بین $0/5$ تا $0/7$ باشد گفته می‌شود توزیع درآمد بسیار نابرابر است. به بیان دیگر، هرچه ضریب جینی به یک نزدیکتر شود به معنای آن است که تمرکز درآمد و ثروت بیشتر شده و توزیع درآمد و ثروت به سمت تمرکز یافتن در دست عده‌ای خاص پیش رفته است. قابل توجه است که معیار مورد استفاده در این تحقیق به منظور مطالعه تاثیر سیاست‌های مالیاتی بر توزیع درآمد در کشورهای منتخب، معیار ضریب جینی می‌باشد.

پیشینه تحقیق

اثرات سیاست‌های مالیاتی بر نابرابری، رفاه و توزیع درآمد از موضوعاتی است که تحقیقات زیادی توسط کارشناسان در کشورهای مختلف بر روی آن انجام شده است که در ادامه به 1- Carrado Gini

برخی از این موارد اشاره می‌شود.

۴-۱- مروری بر برخی از مطالعات داخلی

در داخل کشور نیز تحقیقات گوناگونی در این زمینه انجام گرفته است. از آن جمله می‌تواند به موارد زیر اشاره کرد.

- سهیلا پروین (۱۳۶۸)، تاثیر مالیات بر توزیع مجدد درآمد را مورد تحقیق قرار داده است. در این تحقیق بر اساس مطالعات تجربی و تجزیه و تحلیل برآوردها نشان داده شده است که نظام مالیاتی در عمل کمتر اثر توزیعی داشته است.^۲

- اسماعیل ابونوری با ارائه یک الگوی جدید توزیع درآمد به بررسی اثر نظام مالیاتی و انواع مالیات بر توزیع درآمد پرداخته و با استفاده از روش رگرسیون، تاثیر عواملی چون تورم، نسبت اشتغال، بهره وری نیروی کار، سهم درآمد شخصی از تولید ناخالص ملی، هزینه‌های دولت برای هر خانوار و کل مالیات دریافتی از هر خانوار را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده است. او ضمن بررسی متغیرهای ذکر شده نتیجه می‌گیرد با یک درصد افزایش در مالیات مستقیم، نابرابری به مقدار ۱۳ درصد افزایش پیدا می‌کند. همچنین بواسطه یک درصد افزایش کل مالیات دریافتی از هر خانوار، ۱۸ درصد به سطح نابرابری توزیع هزینه‌های دوره بعدی اضافه می‌شود. براساس این تحلیل در طی دوره مورد بررسی (۷۰-۱۳۵۰) مالیاتها، نه تنها موجب تعدیل نابرابری‌ها نشده‌اند، بلکه بر سطح آن افزوده اند.

- یگانه موسوی جهرمی (۱۳۸۱)^۳، اثرات توزیعی مالیاتهای غیرمستقیم با تکیه بر محاسبه هزینه نهایی رفاه ناشی از اعمال مالیات غیرمستقیم را بررسی نموده است. نتایج بدست آمده حاکی از آن است که اعمال مالیات بر روی گروههای کالایی خوراکیها، مسکن، حمل و نقل و بهداشت- که مصرف عمومی دارند - نسبت به سایر گروههای کالایی، هزینه نهایی رفاهی بالاتر را سبب می‌شود.

- «علی طیب نیا و همکاران» (۱۳۸۴)^۴ به بررسی اثر مالیات بر

۲- پروین، سهیلا، «زمینه‌های اقتصادی فقر در ایران»، رساله دکتری، دانشگاه تربیت مدرس

۳- یگانه موسوی جهرمی، هزینه نهایی رفاه اجتماعی ناشی از مالیاتهای غیرمستقیم (مالیات بر مصرف در ایران در سال ۱۳۷۳)، پژوهشنامه بازرگانی مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، سال ششم، شماره ۲۲، (بهار ۱۳۸۱)

۴- علی طیب نیا، علیرضا رفیعی، محسن یزدان پناه، بررسی اثرات احتمالی اجرای مالیات بر ارزش افزوده در ایران، مجله تحقیقات اقتصادی، شماره ۶۸، ۱۳۸۴

انجام داده‌اند و نتیجه گرفتند که سیستم‌های مالیاتی در این کشورها اغلب ابزارهای ناموفق برای باز توزیع درآمد بوده‌اند. این دو محقق به طور کلی تنها در چهار مورد از ۲۹ مطالعه اظهار کردند که سیستم مالیاتی تا حدودی موجب تعدیل باز توزیع درآمد شده است.

کوان کامینادا و همکاران (۲۰۱۲)، در مقاله ای با عنوان، بررسی نابرابری درآمدی و اثر توزیعی مالیاتها و پرداختهای انتقالی در ۲۰ کشور عضو OECD بیان می دارد که در اکثر کشورهای OECD فاصله بین غنی و فقیر در طی دهه های گذشته شدیدتر شده است. نتایج نشان می دهد که در بیشتر کشورها، میزان توزیع مجدد نیز افزایش یافته است.

روش تحقیق

در این تحقیق برای بررسی اثر مالیات بر توزیع درآمد از مدل زیر استفاده شده است و براساس اطلاعات دروه زمانی ۲۰۱۱-۱۹۹۰ نمونه ای از کشورهای منتخب خاورمیانه، (شامل: ایران، عمان، کویت، مصر و یمن) مدل برآورد گردیده است.

در این تحقیق، متغیرهای مستقل و وابسته در قالب مدل کلی ذیل مورد بررسی قرار می گیرند.

$$GCit = c + \beta_1(DT/GDP)it + \beta_2(INT/GDP)it + \beta_3Sit + \beta_4Uit + \epsilon it$$

به طوری که داریم:

GCit: ضریب جینی برای مقطع t ام در سال t ام

(DT/GDP)it: سهم مالیات مستقیم به عنوان درصدی از GDP حقیقی برای مقطع t ام در سال t ام

(INT/GDP)it: سهم مالیات غیر مستقیم به عنوان درصدی از GDP حقیقی برای مقطع t ام در سال t ام

Sit: نرخ ثبت نام در مقطع متوسطه برای مقطع t ام در سال t ام

Uit: نرخ شهر نشینی برای مقطع t ام در سال t ام

εit: جمله خطا

لازم به ذکر است که مدل براساس روش پانل و با استفاده از نرم افزار EViews ۸. برآورد شده است. که نتایج حاصل از برآورد مدل در جدول زیر ارائه شده است.

ارزش افزوده در توزیع درآمد پرداخته اند. نتایج به دست آمده در قالب دو دسته از شاخصهای عدالت توزیعی و عدالت نظام مالیاتی، حاکی از آن است که وضع این مالیات در گزینه های مختلف تأثیر تنزلی بر جای می گذارد؛ لیکن با توجه به مقدار اهمیت این تأثیر می توان به این استنتاج دست یافت که متغیر نابرابری در ایران تأثیرپذیری معنی داری از اجرای این مالیات در آینده نخواهد داشت.

- حسین اصغریور و همکاران (۱۳۹۳) در مقاله ای تحت عنوان، عوامل موثر بر توزیع درآمد در استان های ایران با تاکید بر مالیات ها: با استفاده از داده های پانلی استانهای کشور طی دوره ۱۳۸۷-۱۳۸۴ و با بهره گیری از رویکرد اقتصادسنجی بیزی اثر انواع مختلف مالیات در کنار برخی عوامل دیگر بر ضریب جینی (به عنوان مهمترین شاخص توزیع درآمد) مورد کنکاش علمی قرار داده اند. نتایج حاصل از روش میانگین گیری مدل بیزی (BMA) نشان می دهد که فرضیه کورنتس مبنی بر وجود رابطه U معکوس بین توسعه اقتصادی و توزیع درآمد در اقتصاد ایران مورد تایید قرار می گیرد.

۲-۴- مروری بر برخی از مطالعات خارجی

* «فریرا» اثر اعمال مالیات بر سود را بر رفاه و نابرابری بررسی نموده است. بررسی وی حاکی از آن است که اعمال هر نوع مالیات به افزایش درآمدهای مالیاتی دولت منجر می شود و در صورتی که این درآمدها به شکل صحیحی در جامعه مصرف شود می تواند منجر به بهبود رفاه گردد.

* «میر و روزنباوم» اثر تغییر ساختار مالیاتی بر رفاه خانوارهای آمریکا طی سالهای ۱۹۹۶-۱۹۸۴ را مورد بررسی قرار داده اند. نتایج بررسی نشان داد که در دوره ای که مالیات بر درآمد افزایش یافت، رفاه خانوارها کاهش یافته و در نتیجه، مادران تشویق به کار شدند و نرخ اشتغال آنها نیز افزایش یافت؛ ولی با وجود افزایش اشتغال همچنان رفاه کاهش پیدا کرد.

* «برد و دِولف» (۱۹۷۳)، که ۲۹ تحقیق برای ۱۷ کشور لاتین

1- Ferrira, Pedro Cavalcanti, "Welfare and Growth Effects of Alternative Fiscal Rules for Infrastructure Investment in Brazil", Ensaios Economicos da EPGE 604. EPGE- FGV Output Novembro 2005

2- Meyer, Bruce D & Rosenboum, Dan T. "Making Single Mothers Work: Recent Tax And Welfare Policy And its Effects", National Bureau of Economic Research, Working Paper, No. 7491, (2000).

کشور	ضریب متغیرها / آماره t / احتمال معناداری	نتایج تخمین
ایران	DTit (t) (prob)	-۰/۰۳۶ (۳۰/۷۷) (۰,۰۰۰)
	INTit (t) (prob)	+۰/۰۶۱۶ (۶۵/۹) (۰,۰۰۰)
	Sit (t) (prob)	-۰/۰۲۹ (۵/۸۴) (۰,۰۰۰)
	Uit (t) (prob)	-۰/۰۱۰ (۰/۲۸) (۰,۷۷۹)
عمان	DTit (t) (prob)	-۰/۱۱ (۵۸/۷۲) (۰,۰۰۰)
	INTit (t) (prob)	-۰/۰۶۰ (۲۴/۶۳) (۰,۰۰۰)
	Sit (t) (prob)	-۰/۰۶۲ (۸/۶۰) (۰,۰۰۰)
	Uit (t) (prob)	-۰/۱۰۹ (۲/۵۱) (۰,۰۱۳۵)
کویت	DTit (t) (prob)	-۰/۰۳ (۱۳۷/۷۸) (۰,۰۰۰)
	INTit (t) (prob)	-۰/۰۹۸ (۱۷۰۹/۲) (۰,۰۰۰)
	Sit (t) (prob)	-۰/۰۲۸ (۲۲۴/۳۴) (۰,۰۰۰)
	Uit (t) (prob)	+۰/۰۰۳ (۰/۱۲) (۰,۹۰۰)

+۰/۱۰۵ (۷۲/۳۰) (۰,۰۰۰)	DTit (t) (prob)	مصر
+۰/۷۳ (۷۲,۲۷) (۰,۰۰۰)	INTit (t) (prob)	
-۰/۰۰۹ (۷۱,۸۴) (۰,۰۰۰)	Sit (t) (prob)	
-۰/۱۰ (۱,۹۴) (۰,۰۵۸)	Uit (t) (prob)	
+۰/۰۶ (۲/۶۱) (۰,۰۱۰۴)	DTit (t) (prob)	یمن
-۰/۳۶ (۳۲۵,۰۹) (۰,۰۰۰)	INTit (t) (prob)	
-۰/۳۴ (۶,۵۶) (۰,۰۰۰)	Sit (t) (prob)	
۰/۲۸ (۷,۹۲) (۰,۰۰۰)	Uit (t) (prob)	
۰/۵۳	ضریب تعیین تعدیل شده	
۲	DW	
بزرگتر از ۰/۰۵	Prob برای F لیمر	
اثرات مشترک (RE)	نتیجه آزمون F لیمر (انتخاب نوع تخمین مدل)	

منبع: یافته های تحقیق

نتیجه گیری

در این تحقیق، نتایج حاصل از آنالیز مدل اقتصادسنجی تحقیق برای کشورهای مورد مطالعه نشان داد که در مورد فرضیه اول، ضریب متغیر DTit (نسبت مالیاتهای مستقیم به GDP) در سطح معناداری ۱۰۰ درصد بر ضریب جینی کشورهای ایران، عمان و کویت تاثیر منفی و معنادار و بر ضریب جینی کشورهای مصر و یمن تاثیر مثبت و معنادار دارد. نسبت مالیاتهای غیرمستقیم به کل GDP در کشورهای عمان، کویت و یمن اثر منفی بر ضریب جینی داشته است و به عبارتی باعث بهبود توزیع درآمد شده است. اما اثر این متغیر در کشورهای ایران و مصر مثبت بوده است. همچنین نتایج نشان می دهد که متغیر نرخ ثبت نام در مقطع متوسطه بر ضریب جینی هر ۵ کشور منتخب تاثیر منفی و معناداری دارد. لذا می توان گفت که سیاست توسعه ای آموزش متوسطه نقش مثبتی بر روند بهبود توزیع درآمد داشته است.

منابع

- Investment in Brazil”, Ensaios Economicos da EPGE 604. EPGE- FGV Output Novembro 2005
- 21- Moore, David, “Slovakia, 2005, Tax and Welfare Reforms”, International Monetary Fund, W/5/133, (2005)
- 22- Meyer, Bruce D & Rosenbom, Dan T. “Making Single Mothers Work: Recent Tax And Welfare Policy And its Effects”, National Bureau of Economic Research, Working Paper, No. 7491, (2000)
- 23- Sanjeev Gupta, Hamid R. Davoodi, Ke-young Chu, 2000 ; Income Distribution and Tax and Government Social Spending Policies in Developing Countries
- 24- Mehran, Farhad, (1975), “Tax and Income distribution of tax burdens in Iran”, Working paper, WEP.33/2, WP/33
- 25- Edwin Goj, J. Humberto, López Luis Servén (2008) “Fiscal Redistribution and Income Inequality in Latin America”, Policy Research Working Paper 4487
- 26- Olivier Bargain, Mathias Dolls, Herwig Immervoll, Dirk Neumann, Andreas Peichl, Nico Pestel, Sebastian
- 27- Sieglach (2011) “Tax Policy and Income Inequality in the U.S., 1978-2009: A Decomposition Approach” Discussion Paper No. 5910
- 28- Thomas L. Hungerford (2013), “Changes in Income Inequality Among U.S. Tax Filers Between 1991 and 2006: The Role of Wages, Capital Income, and Taxes”
- 29- Koen Caminada, Kees Goudswaard and Chen Wang (2012) “Disentangling Income Inequality and the Redistributive Effect of Taxes and Transfers in 20 LIS Countries Over Time” Working Paper Series No. 581
- 30- Stephen Richardson (2012) “Some Observations on the Concept and Measurement of Income Inequality” SPP Research Paper No. 12-6
۱. متوسلی، محمود، (خصوصی سازی با ترکیب مطلوب دولت و بازار)، مؤسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی، ۱۳۷۱
۲. متوسلی، محمود، (توسعه اقتصادی)، انتشارات سمت، ۱۳۸۲
۳. لوکاین، پاکرت، موریس، ژرلی ریس، «بررسی تحلیلی توزیع درآمد و توسعه اقتصادی»، مترجم احمد رضوی، مؤسسه پژوهش های بازرگانی.
۴. تودارو، مایکل، «توسعه اقتصادی کشورهای جهان سوم»، ترجمه غلامعلی فرجادی، ۱۳۷۰، ص ۲۵۰
۵. ابونوری، اسماعیل، «اثر شاخص های کلان بر توزیع درآمد در ایران»، مجله تحقیقات اقتصادی، شماره ۱
۶. پروین، سهیلا، «زمینه های اقتصادی فقر در ایران»، رساله دکتری، دانشگاه تربیت مدرس
۷. پژویان، جمشید (سیستم نظری و اجرایی مالیاتی برای اقتصاد ایران)، طرح تحقیقاتی، مرکز تحقیقات اقتصاد ایران، دانشکده اقتصاد، دانشگاه علامه طباطبائی، (۱۳۸۲).
۸. یگانه موسوی جهرمی، (هزینه نهایی رفاه اجتماعی ناشی از مالیات های غیرمستقیم) (مالیات بر مصرف در ایران در سال ۱۳۷۳)، پژوهش نامه بازرگانی مؤسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی، سال ششم، شماره ۲۲، (بهار ۱۳۸۱)
۹. علی طیب نیا، علیرضا رفیعی، محسن یزدان پناه، بررسی اثرات احتمالی اجرای مالیات بر ارزش افزوده در ایران، مجله تحقیقات اقتصادی، شماره ۶۸، (۱۳۸۴)
۱۰. جلالی، محسن، (بررسی و برآورد ضریب جینی در ایران)، پژوهش های اقتصادی ایران، شماره ۳۶، دوره ۱۲، ص ۱۱۵ الی ۱۳۴، (پاییز ۱۳۸۷)
۱۱. دادگر، یداله، غفاری، علی اکبر، (بررسی اثر مالیات حقوق بر توزیع درآمد در ایران)، پژوهش های اقتصادی ایران، شماره ۳، دوره ۸، ص ۷۳ الی ۹۷، (پاییز ۱۳۸۷)
۱۲. رضایی، محمد قاسم، سیفی پور، رویا، (بررسی عوامل موثر بر توزیع درآمد در اقتصاد ایران با تاکید بر مالیات)، پژوهش نامه مالیات، شماره ۱۰، دوره ۱۹، ص ۱۲۱ الی ۱۴۲، (بهار و تابستان ۱۳۹۰)
۱۳. اصغرپور، حسین، نصیب پرست، سیما مرادی، حمید، (عوامل موثر بر توزیع درآمد در استان های ایران با تاکید بر مالیات ها)، پژوهش نامه مالیات، سال بیست و دوم، شماره ۲۱، (۱۳۹۳)
۱۴. صمدی، علی حسین، عبدی زاده، شهرام، (ارزیابی تاثیر سیاست های اقتصادی و مالیاتی بر عملکرد نظام مالیاتی ایران در افق ۱۴۰۴)، پژوهش نامه مالیات، سال بیست و دوم، شماره ۲۱، (۱۳۹۳)
۱۵. پژویان، جمشید، محمدی، احمد، (بررسی تاثیر ظرفیت مالی دولت بر درآمد سرانه کشورها)، پژوهش نامه مالیات، سال بیستم، شماره ۱۳، (۱۳۹۱)
۱۶. پژویان، جمشید، ورشوساز، بهناز، (اثر استقرار مالیات بر ارزش افزوده در کشورهای منتخب منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا (منا))، پژوهش نامه مالیات، سال بیست و یکم، شماره ۱۸، (۱۳۹۲)
۱۷. فلاحتی، علی، فتاحی، شهرام، عباسپور، سحر، نظیفی نایینی، مینو، (برآورد ظرفیت مالیاتی کشور با استفاده از شبکه های عصبی)، پژوهش نامه مالیات، سال هجدهم، شماره ۸، (۱۳۸۹)
- 18- Samuel Bowles and Ualerier Nelson, “The Inheritance of IQ and the Intergenerational, Reproduction of Economic Inequality, Review of Economics and Statistics, 1974.p.39
- 19- Simon, Kuznets, “Economic Growth and Income Inequality”, American Review, 45
- 20- Ferrira, Pedro Cavalcanti, “Welfare and Growth Effects of Alternative Fiscal Rules for Infrastructure